

קול התורה

באלעד

העלון לשבת קודש

פרשת וירא תשפ"ו

גליון מס' 1242

הדלקת נרות:

4:16

צאת השבת:

5:23

חזו"א:

5:31

ר"ת:

5:59

דבר המערכת

הסבא מסלבודקא, מרן הגרנ"צ פינקל זצוק"ל, מצביע על נקודה מוסרית נפלאה בפרשתנו. אברהם אבינו היה יסוד החסד ועמוד ה"כי אמרתי עולם חסד יבנה". סדום היתה אויבתו העיקרית והמסוכנת ביותר, אשר בגודל רשעותה ואנטי החסד שלה היתה ההיפך הגמור מעומקי מחשבת החסד שלו ודרכו לשקוד על תקנת האחרים. ההגיון מחייב לכאורה, כי בשומעו על היתכנות הקרובה של סדום בידי הקב"ה, ישמח אברהם אבינו עד מאוד. אך אברהם אבינו לא שמח כלל ועיקר, אלא התפלל בכל לבבו כדי לבטל את גזר דינה. שכן אם יאה אברהם שמח ומרצה במפתלה של סדום, אומר הסבא מסלבודקא, יש בכך שמץ של אי חסד ושמחה במפתלה האחר ובתקלתו.

ומסביר הסבא זצ"ל, כי אברהם אבינו, שאף בלבבו כי הסדומיות תבטל, שהרשעות תיעלם ותתפוגג, אך לא האנשים עצמם, וכדברי ברוריה אשת רבי מאיר "יתמו חטאים ולא חוטאים", ולכן, "יגיש אברהם ויאמר האף תספה צדיק עם רשע".

היהדות הנאמנה נאבקת בעוז ובתעצומות באויביה, אויבי התורה הקדושה וה"שולחן ערוך", מחאה, ללא פשרות, מלחמה ותפילה, צעקה, נאקה וזעקה. צריך להילחם בגאון ובגאווה, ללא פחד, משוא פנים ומורא. כפי שהורו לנו גדולי עולם ובראשם מרן בעל ה"אבי עזרי" זיע"א שהיום ערש"ק מציניים בתפוצות ישראל את יום הסתלקותו. אך יחד עם זאת עלינו לרחם בליבנו על אותם נדכאים ומסכנים, עוזבי בריה'ה, שלא ידעו ולא השכילו, בחשכה התהלכו. ולא זכו לדעת בערך התורה הקדושה ויאנם מבינים כי קיום התורה היא האמת האמיתית, מבלי "סובלנות", "סבלנות" ודמוקרטיה מדומית.

אנו מצווים ומתפללים על "יתמו חטאים", ולהתרחק מהם ומהמונם כמסחוי קשת, ללא שום שיג ושיח בהם, אך במקביל עלינו להתמיד בתפילה לכל יחד מישראל נידח, "ולא חוטאים", כאברהם אבינו ע"ה עלינו לרחם ולהתפלל עליהם שישבו אל התורה והמצוות בהמרה ולפעול בדרך התורה לקרבם לאור ה', עלינו גם להתקדם בעצמנו ולסייע בכך לקידום האחר, שלא השכיל ראות פני אלוקים. כי כך היא דרכה של תורה, כך הוא דרכו של אברהם אבינו.

בפרשת השבוע נאמר על אברהם אבינו "למען אשר יצוה את בניו ואת ביתו אחריי ושמרו דרך ה'" והנה השבוע איבדנו לדאבון לב ונפש את אחד מיוחד מבני החבורה עליו היה אפשר לקרוא את הפסוק הזה. הרה"צ רבי יהודה יוסף לוגסי זצ"ל, שעמל בתורה ויגע בה במסירות, בצניעות ובענוה מופלגת, וכמו שעמד על כך מורנו המרא דאתרא הגרש"ז גרוסמן שליט"א בהלוייתו כשהוא מתאר את צדקותו הרבה תוך כדי הליכה בצידי דרכים ואת היר"ש שלו ואהבתו לתורה ומצוות. כשבמאור פניו המיוחד לכל אחד קירב רחוקים לקב"ה. וזכה להקים כאן דור נפלא של בניו וחתניו רבנן יחד עם נגדיו ההולכים בדרך ה'. כשבמעשיהו היקרים הגן על עירנו. בהלוייתו הספידגם הגר"ש כהן שליט"א ורבנים חשובים נוספים יחד עם בני משפחתו. ויהיו הדברים לעילוי נשמתו

ומידה טובה מרובה כפל כפלים, כאשר כבר בשבוע שעבר בו החלו לילות השבת להתארך בזמן נוסף, ראינו בס"ד את ריבוי הלומדים המפעים בבתי המדרשות וכפי שנתקן בעירנו לפני כמה וכמה שנים ואין מזדורזר אלא למזורזין.

איתא במדרש נחומא "אמר הקב"ה למשה: "דר ועשה לי קהילות גדולות בשבת, כדי שילמדו כל הדורות הבאים אחריו להקהיל קהילות בכל שבת, להיכנס בבתי כנסיות ובתי מדרשות ללמוד בהם תורה לרבים". דבר אחר: אמר להם הקב"ה לישראל: "אם אתם נקהלים בכל שבת ושבת בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וקורין בתורה ובנביאים, מעלה אני עליכם כאלו המלכתם אותי בעולמי". ובמדרש רבה איתא, "אמרה תורה לפני הקב"ה: "ריבוננו של עולם! כשיכנסו ישראל לארץ, זה רך כלמנו וזה רך לשדנו ואני מה תהא עלי?". אמר לה: "יש לי זוג שאני מזווג לך ושבת שמו, שהם בטלים ממלאכתם ויכולין ללמוד לנפשוך".

הזהר הקדוש מפליג בגודל מעלת המחדש חידושי תורה בשבת. לדבריו, שְׁכָה הנשמה- יתרה במוצאי שבת למקומה והקב"ה כבכדו ובעצמו שואל אותה מה חידשת היום בעולם הזה. השל"ה הקדוש כתב: "אשי"מי שעמלו בתורה ומייגע את עצמו לחדש איזה דבר חידוש בתורה הקדושה לפי האמת, שבחידושו זה בורא שמים החדשים וארץ החדשה, כמבואר בזה"ק. ומה גם בשבת קודש, יום שיש בו מוסף, יש בו תיקונים גדולים בעולמות העליונים מחידושו יותר ויותר". ונפסק במשנה ברורה, שמי שאינו בדרגה לחדש חידושים בשבת, שילמד דברים חדשים בתורה שלא למד עד כה. מובא בב"בן איש חי" ע"פ הקדמונים שילמדו של שבת שקול פי אלף (!!!) יותר מלימוד תורה בימות החול. פי אלף!!! **הבה** נמשיך ונוסיף חילים לתורה, נתאסף יחדיו בכל ליל שבת כדי ללמוד תורה בצוותא. הבה ונבעיר כאן תבערה של תורה, וע"י זה נזכה בקרוב בס"ד, לראות ב"יתמו חטאים מן הארץ" ובהתגשמות הבטוה "ומלאה הארץ דעה את ה'!"

שבת שלום

הרה"ג רבי אריה ליברמן ר"מ ישיבת "עטרת שלמה"

בביאור הפסוקים בדברי אברהם ואבימלך

ונוסיף שאבימלך הוסיף לטעון שכיון שאף העבדים אמרו לאבימלך שאברהם ושרה אחים שפיר יכל

לסמוך על זה, וזאת משום דהרי הדין הוא שסוקלים על החזקות, שהכוונה שדבר שהוחזק בפי אנשים נחשב כודאי וסוקלים על סמך זה, ואם סוקלים על פי הוחזק כ"ש שאף מתירים עפ"י דבר שהוחזק (כפי שכתב בשו"ת הרשב"א ח"א סימן כ"ז) וא"כ נחשבים כודאי אחים.

וקודם שנמשיך נוסיף עוד קושיא מדוע מרומז ששאל אף את העבדים בתוך מה שאמרה שרה אחי הוא. ויתכן דמה ששרה אמרה אחי הוא אין ע"ז דין שויה דכיון דמשובדת לבעלה, ממילא אין יכול לאסור עצמה עליו, (עיי' קידושין י"ב: במעשה דדביתו דר' חייא, ובב"א א"ה סימן מ"ו) ורק אברהם שיכול לגרשה ממילא נאמן כיון דיכול להפקיע השיעבוד (כמו שכתב הרע"א בכתובות דף ט'), וממילא שאלת שרה היה חלק ממה ששאל את העבדים שזה רק מדין סוקלים על החזקות ולא מדין שויה דאינה נאמנת. ולכן דווקא בדברי שרה מרומז ששאל את העבדים. והשתא נשוב ונסביר שזה מה שטען אבימלך דכיון שכולם אמרו לו חושב כהוחזק ונחשב אצלו שודאי שאין שרה אשת אברהם ואין עליו טענות.

וניתן להוסיף דאברהם אבינו עונה על שאלת אבימלך מה ראית כי עשית את הדבר הזה ב' ענינים (כ' י"א-י"ג) ראשית כי אמרתי רק אין יראת אלוקים במקום הזה והרגוני על דבר אשתי, וגם אמנה אחותי בת אבי היא וגו' ואמר לה וכו' אל כל המקום אשר נבוא שמה אמרי לי אחי הוא. ויתכן דענין הראשון הוא כלפי מה שאברהם אמר שהוא אחיה דעל זה מועיל אמתלא, אבל כלפי מה שהוחזקה אין מועיל אמתלא (עיי' טור יור"ד קפ"ה) ולכן כלפי דברי שרה אמר טענה אחרת דכוונת דבריה הוא שהוא אחיה באופן חלקי בת אבי לא רק בת אמי, וזה אף כוונת דברי העבדים של שרה שאמרו שאברהם אחיה, וזהו פירוש לדבריהם וזה מועיל אף נגד הוחזק דפירוש הדברים גורם שאין כאן כלל הוחזק.

והשתא שפיר מדוע לא הוכיח הרמ"א מפרשה דידן שמועיל אמתלא נגד שויה דאחר שפירש אברהם דברי שרה מה היתה כוונתה שאמרה שאברהם אחיה, א"כ אף דברי אברהם ניתן לפרש כך ולא צריך את האמתלא שזה רק טעם למה אמר את מה שאמר משום פיקוח נפש, ואין ראיה שמועיל אמתלא. ועצם הדבר שאין מועיל אמתלא בהוחזקה, ובשויה כן מועיל אמתלא, לפי ביאורו הנפלא של החזו"א בגדר דין שויה שאנו מחויבים לפסוק הדין על פיו במה שנוגע אליו, וכיון שאומר שזה אסור אנו מחויבים לכופו על האיסור לפי דבריו.

ועולה מדברי החזו"א שבשויה אין כלל ענין של נאמנות, אלא ענינו שכל שאמר שזה אסור אנו מחויבים שיהיה כך, ממילא הענין הוא כך כשיש ראיה היא לא נפרכת ע"י אמתלא משא"כ בשויה שכל הענין הוא רק שצריך לנהוג על פיו וזה ענין שנוגע רק לו עצמו, ממילא יכול לשנות את דבריו באופן שיובן איך אין סותר את דבריו הראשונים.

סוגיא מהפרשה

ויאמר אברהם אל שרה אשתו אחותי היא. (כ' ב'). עיי' בגליון שר"ע סימן קפ"ה שהביא משו"ת הרמ"א

באופן שאדם אמר על אשה שהיא אסורה עליו, והדין הוא שהיא נאסרת עליו מכיון ששויה אנפשיה חתיכה דאיסורא, יש לדון האם כשיש לו הסבר למה אמר את דבריו האם יועיל אמתלא זו כדי שתהיה מותרת עליו, או דילמא אסורה עליו ואפי' בחדרי חדרים, (ובדבריו מבואר להדיא שבאופן שאין לו אמתלא נאסרת עליו ואפי' בחדרי חדרים), והביא ראיה שמועיל אמתלא מיצחק אבינו שאמר על רבקה שהיא אחותו ואעפ"כ המשיך להתנהג איתה כמנהג איש ואשה, (פרק כ"ו פ"ח) וזאת משום שהיה לו אמתלא, שאמר שהיא אחותו משום שהיה ירא שמה יהרגו אותו.

וצ"ב מדוע לא הביא ראיה נמי מאברהם שאמר אחותי היא ולא נאסרה עליו מכח זה, וזה כתוב בתורה קודם למעשה דיצחק, וניתן ליישב דאצל אברהם בין במעשה עם מצרים ובין במעשה עם אבימלך היה גילוי משמים ששרה היא אשתו של אברהם, אצל פרעה כתוב ויגנע ה' את פרעה ננעים גדולים וגו' (וי' פרשת לך לך) ואצל אבימלך כתוב ויבא אלוקים אל אבימלך בחלום הלילה ויאמר לו הנך מת על האשה אשר לקחת והיא בעולת בעל. משא"כ אצל יצחק אמר אחותי היא ומ"מ לא לקחו אותה, וכתוב בפסוק ויהי כי ארכו לו שם הימים וישקף אבימלך וגו' וירא והנה יצחק מצחק את רבקה אשתו ע"ש ברש"י.

אלא דיש לדון האם מועיל ראיה שממית לפסוק דינים כי הרי קי"ל לא בשמים היא, ועיי' בגמ' ביומא ע"ה, שע"י ירדת המן ידעו לפסוק דינים, למשל שהיה דיון למי שייר עבד, ע"י שראו מי קיבל מן בעבורו ידעו שהוא עבדו, ומבואר דספק מציאותי ניתן לפסוק ע"י השמים ורק כלפי דינים אמרינו לא בשמים הוא, אבל כמה מגדולי האחרונים אין סוברים כך לדעת (עיי' משנה למלך פ"ט מהלכות אישות ה"ו שהביא בזה מחלוקת רש"י ותוס' ביבמות צ"ט:) ואמרו ישובים שונים ואכמ"ל, ונביא רק את תשובת הכל'י חמדה' שכל עוד לא נסתמיה ניתנת התורה בסוף הארבעים שנה, לא היה את הכלל לא בשמים היא (שנכתב בחומש דברים) ורק אחר ניתן כל התורה ניתן הכח לחכמים בלבד.

וניתן להוסיף שאצל אברהם אף לא היה מועיל אמתלא על כך שאמר אחותי היא, ויבואר הדבר בהמשך, וראשית נשאל בפסוק כתוב (כ' ה') הלא הוא אמר לי אחותי היא והיא גם היא אמרה אחי הוא, ופרש"י שהריבוי והיא גם היא בא לרבות ששאל אף עבדים גמלים וחמורים שלה את כולם שאלת ואמרו אחיה הוא, וצ"ב מה ההוספה ששאל אף אותם.

וכדי לבאר הענין נקדים ונאמר שכל הצטדקותו של אבימלך שאברהם אבינו ושרה אמרו לו שהם אחים, אין הכוונה רק דהאמין להם, אלא כוונתו שכיון שאם שרה היא אשת אברהם, הרי ע"י אמירת אחותי היא נאסרה שרה על אברהם שזה הלא דין שויה שנאסרת כאשת איש אף אם אין זה אמת, וממילא היה ברור לו שאין היא אשתו של אברהם,

להולדת הבן-הנכד

הרב **חיים קאהן ומש'**
וחמיו הרב **יום טוב זנגר שיחי'**
השלום זכר יתקיים א"ה בליל ש"ק
ברח' רמב"ם 17

להולדת הבת

הרב **פנחס רוזנטל ומש'**

הרב **מאיר ריפס ומש'**

להולדת הבת-הנכדה

הרב **משה חיים שנהב ומש'**
וחמיו הרב **מתתיהו זאב שציגל ומש'**

הרב **אוריאל קולר ומש'**
וחמיו הרב **אברהם פביאן ומש'**

בהכנסו לנועם עול תו"מ

הרב **חיים סיגלוביץ ומש'**
ובנם הבח' **אברהם שיחי'**
הרב **יעקב רפופורט ומש'**
ובנם הבח' **יצחק רפאל שיחי'**

הרב **יצחק שוורץ ומש'**
ובנם הבח' **אלחנן שמשון שיחי'**

באירוסי הבן

הרב **בן ציון רוט ומש'**
ובנם החתן **דוד שיחי'**

באירוסי הבת

הרב **פינחס מנדה ומש'**

בנישואי הבן

הרב **אלכסנדר דה-האס ומש'**
ובנם החתן **אהרן שיחי'**

הרב **חנוך הבלין ומש'**
ובנם החתן **חגי שיחי'**

בנישואי הבת

הרב **יהודה דינבצקי ומש'**

הרב **אבינועם הולצר ומש'**

הרב **יצחק דוד פריינד ומש'**

הרב **יצחק קמפה ומש'**

הרב **חיים זאב שמידע ומש'**

אורח חיים

הפיכת כלי למוקצה מחמת חסרון כיס באמצע השבת

להרב רבי שליט"א
שלום רב

אשר שאלת במעשה שהיה באחד שקיבל במתנה כלי כסף נאה והניחו על שולחנו, ובאמצע השבת החליט להחזיר את הכלי לחנות ולקחת כלי אחר במקומו, וביקש מכל בני הבית להזהר שלא להשתמש בו כדי שלא יקבל הכלי מכה וכיו"ב ויפגם, ויש לדון אם הכלי מותר כעת בטיטול, או שנעשה מעתה מוקצה מחמת חסרון כיס כיון שמקפידים שלא לטלטלו ושלא להשתמש בו.

כלי העומד לסחורה לכ"ע הוי מוקצה מח"כ

(א) מבואר בפוסקים בסימן ש"ח דכלי שאדם מקפיד עליו שלא יפגם ולא יתקלקל הוי מוקצה מחמת חסרון כיס, וע"ש במ"ב בהקדמתו לסימן ובס"ב, [ואמנם במסכת שבת קכ"א א' כתוב, שמייחד להם מקום, אבל בשו"ע שם סעיף א' לא הזכיר ענין של יחוד מקום אלא שמקפיד לא לעשות בזה תשמיש אחר. ובשעה"צ סימן ש"י ס"ק י"ט כתב, דמחמת חסרון כיס נקרא כל שצריך להקפיד וליחד לו מקום וכו' וצ"ב. אמנם נראה שאם שומרים ע"ז שלא יסתובב וכו' זה כמו ייחוד לו מקום. וראה בשו"ת אג"מ אור"ח ח"ה סימן כ"ב אות י"ב, שיחוד מקום שכתוב הוא רק בתורת אמן שמקפיד על החפץ. וראה כן בחוט שני ח"ג פרק מ"ב סק"א אות א' עיי"ש].

ובנד"ד שמקפיד שלא יפגם הכלי כיון שרוצה להחזירו לחנות לאחר השבת, הוי דומיא דכלים העומדים לסחורה ומקפיד עליהם, שכתב הרמ"א שם בסעיף א' שהם מוקצים מחמת ח"כ. וזה הקצאה גמורה, יותר משאר המוקצין, ראה שבת קמ"ז א' שיש בזה היסח הדעת גמור של הבעלים. [ואף לאחרונים הסוברים שמוקצה מח"כ הוא רק בכלי שמלאכתו לאיסור, עיין בשו"ע הגר"ז בס"ד ותהלה לדוד ס"ק א', מ"מ בכלים העומדים לסחורה ומקפיד שלא להשתמש בהם כלל, גם הם מודו דהוי מוקצה מח"כ, ע"ש בדבריהם ובחז"א אור"ח סימן מ"ב ס"ק ט"ז. ועי' במ"ב בס"ק ז' גבי כלים העומדים לסחורה שתלה הדבר בקפיידא של טיטול, ולאו דוקא בכלי שמלאכתו לאיסור, ואם אינו מקפיד אף שעומדים לסחורה אינם מוקצה ע"ש, דעיקר מוקצה מח"כ לשיטתו הוא בגלל שקובע מקום לחפץ, כמש"כ בבה"ל שם ד"ה חוץ, וכיון שעומד לסחורה ומקפיד ע"ז הוי מוקצה].

אך יש להסתפק בנד"ד שמא אע"פ שהכלי עומד לסחורה מכאן ואילך, מ"מ ישאר הכלי מותר בטיטול כיון שאין מוקצה לחצי שבת, ואי אפשר שכלי של היתר ייפסק למוקצה מח"כ באמצע השבת.

מקור הדין דאין מוקצה לחצי שבת

(ב) והנה מקור הדין שאין מוקצה לחצי שבת הוא במסכת ביצה דף כ"ו ע"ב, בעי מיניה רב הלל מרבה יש מוקצה לחצי שבת או אין מוקצה לחצי שבת, [וברש"י, אם הוקצה בחציו מי הוי מוקצה לכולי שבת אם לא], היכי דמי, אי דאחזי בין השמשות [אם הגרורות והצימוקים שהעלה לגג על מנת לייבשם, ונגמרה מלאכתן בבין השמשות] אחזי [הרי הן ראויין ואין כאן מוקצה כלל], ואי דלא אחזי לא אחזי, לא צריכא דאחזי והדר אחזי והדר אחזי [היינו דבין השמשות היו ראויין, ואדחי בשבת שנפל עליהם גשם ותפחו ולא היו ראויין, והדר אחזי שאח"כ נתייבשו בשבת ושוב ראויין לאכילה], מאי [אם נאסר לכל היום או לא], ומסיק בגמ' אין מוקצה לחצי שבת, דהיינו שלא חל שם מוקצה רק לחלק מהשבת, ולכן הגרורות והצימוקים שתפחו בשבת ושוב נתייבשו בשבת וראויין לאכילה אינם מוקצים. ונפסק כן בטור ושו"ע סימן ש"י סעיף ג', כל דבר שהיה ראוי בבין השמשות, אם אירע בו דבר שנתקלקל בו ביום וחזר ונתקן בו ביום חזר להיותירו, אבל דבר שהוקצה בביה"ש אסור כל היום, ע"כ. ולמדנו ביסוד דין דאין מוקצה לחצי שבת, דדבר שהוקצה בתוך השבת כשנתבטל ממנו שם מוקצה חוזר להיותירו, אבל אם הוקצה בביה"ש אף שנתבטל ממנו שם המוקצה בשבת אינו חוזר להיותירו. אמנם גם דבר שלא היה מוקצה בביה"ש יכול להיעשות מוקצה באמצע השבת, דאם היו הגרורות וצימוקים ראויין בע"ש ותפחו בשבת עד שאינם ראויין לאכילה, הרי הם נעשו מוקצים מחמת גופן, ולכאורה ה"ה לשאר מיני המוקצה, וא"כ בדין דין שהוקצה הכלי לסחורה באמצע השבת, הוי מוקצה מח"כ ואסור בטיטול.

לטלטל איזמל של מילה לאחר המילה

(ג) והנה המ"ב שם ס"ק ט"ו כתב בשם הט"ז, איזמל שמל בו בשבת אין לטלטלו אחר המילה, דהא מוקצה הוא מחמת חסרון כיס, דהא אדם מקפיד שלא להשתמש בו דבר אחר, ודלא כהמקילין לטלטל אותו

מטעם דאין מוקצה לחצי שבת, דהא בין השמשות ג"כ היה מוקצה מחמת ח"כ ואין לטלטלו אז לשום דבר, וע"כ אע"פ שעומד למחר למלאכת מילה, מ"מ אחר גמר הצורך שלו חוזר לאיסור טיטול של ביה"ש, ע"כ יצניענו באותו חדר שהוא מל שם וכו' עכ"ל. ועיין בדברי הט"ז ביו"ד סימן רס"ו ס"ק א' שכתב בתוך דבריו, ומה שכתב רש"ל דאין מוקצה לחצי שבת אינו ענין לזה, דהך אין מוקצה לחצי שבת הוא בפרק אין צדין בענין שיהיה ראוי בביה"ש וביום השבת אידיחי וחזר ונעשה ראוי, דאין איסור מוקצה בזה, משא"כ כאן שמתחילה בביה"ש לא היה עליו שם ראוי אלא לעשות צורך יו"ט ולא אח"כ. ומש"כ ב"י בשם רבינו ירוחם בשם הרמב"ן דמותר לטלטלו לאחר המילה וכו', נראה טעמו דאי היה צריך להשליך האיזמל אחר כך ויהיה אבוד, ודאי מימנע ולא מהיל, וזה עדיף טפי מהנך ג' דברים שאמר עולא שהתירו סופן משום תחילתן וכו', וע"כ נראה דלא התיר הרמב"ן אלא להצניעו אח"כ באותו חדר שמל שם כדי שלא יהיה אבוד אבל לא למקום אחר, מטעם שאמרנו כיון שסגי בלאו הכי וכו', ואפילו לפני המילה אין לטלטלו בחנם כל שאינו לצורך המילה עכ"ל. [ובאמת מלשון הרמ"א ביו"ד שם נראה קצת כדברי הט"ז, שכתב, ומותר לטלטל האיזמל לאחר המילה להצניעו. וצ"ב בדברי הרמ"א שנראה שם שהתיר לגמרי, אבל מדברי המהרש"ל שהתיר מטעם שאין מוקצה לחצי שבת נראה שהוא היתר גמור].

טעם שסכין המילה נהפך למוקצה לאחר המילה

ולכאורה דברי הט"ז צ"ב, דלשיטתו שאין הסכין מותר אלא לצורך המילה ותו לא, א"כ למה הוצרך לתלות זאת במה שהוקצה הסכין בביה"ש, דבלאו הכי יש לאסור לטלטל את הסכין לאחר גמר המילה, כיון דאז חוזר דינו להיות מוקצה מחמת ח"כ, דסכין של מילה הוא כלי שמקפיד עליו שלא להשתמש בו לשאר דברים, וא"כ הוי מוקצה מחמת ח"כ מצד מצבו עכשיו, ולא רק משום שחוזר ונעשה מוקצה כיון שהיה מוקצה בבין השמשות, דכל הדין של הוקצה בבין השמשות, הוא כשהדר אחזי ונהפך להיות ובטלה סיבת המוקצה, אז אמרין דאעפ"כ כיון שהיה מוקצה בבין השמשות נשאר מוקצה לכל השבת, אבל בנד"ד שסיבת המוקצה (שהוא מקפיד עליו) עדיין קיימת, הרי הוא עומד באיסורו, וא"כ הו"ל לט"ז לומר שמוטעם זה הסכין של מילה לאחר המילה הויא מוקצה מח"כ. ונראה לכאורה מזה דהט"ז מודה בענין זה למהרש"ל, וגם לדידה כלי שלא היה מוקצה מח"כ בבין השמשות לא נעשה מוקצה מח"כ באמצע השבת, אלא דבסכין של מילה ס"ל לט"ז דלא פקע מיניה שם מוקצה שהיה בביה"ש, ורק לצורך מלאכת המילה הותר להשתמש בו ולטלטלו. אמנם המג"א בסימן של"א ס"ק ה' פירש כמש"כ וז"ל, והא דקיימא לן דאין מוקצה לחצי שבת, היינו בדברים שאסורים מחמת שהקצה אותם מדעתו, אמרין כיון שהיה דעתו עליהם בבין השמשות שרי היכא דהדר ואחזו, כמש"כ סימן ש"ז, אבל הכא לאחר שמל בו חזר הסכין לאיסורו דמוקצה מח"כ הוא, והוי כפירות שהיו ראויין ביה"ש ועכשיו אינם ראויין דאסור לטלטלן, הכי נמי וכו' עכ"ל. ומטעם זה חולק על היתר הרמ"א בה"ל מילה ע"ש.

דעת המתירים לטלטל את סכין המילה לאחר המילה

(ד) והנה יש מהפוסקים המקילים לטלטל את הסכין של מילה לאחר המילה, כהרמ"א ביו"ד סימן רס"ו סעיף ב' שכתב, ומותר לטלטל האיזמל לאחר המילה להצניעו בחצר המעורב, אע"ג דאין צריך לו עוד באותו שבת, דהא לא הוקצה בין השמשות מאחר דהיה צריך לו באותו שבת, וכן הביא הט"ז שם בס"ק א' בשם המהרש"ל בתשובה להח"י כמש"כ הרמ"א, מטעם כיון שהיה ראוי ביה"ש הותר לכל היום דאין מוקצה לחצי שבת ע"ש, וכ"כ בבאיור הגר"א שם ס"ק ג' דטעם הרמ"א "כמש"כ בפ"ג דיו"ט דף כ"ו ע"ב אין מוקצה וכו'". והיינו דסבירא להו דדין אין מוקצה לחצי שבת הוא דאי אפשר שיעשה הכלי למוקצה באמצע השבת, ולכן הסכין שבין השמשות היה מיועד למלאכת היתר בשבת זו, שוב אינו מוקצה לכל השבת. ולפי מה שביארנו גם הט"ז מסכים לעיקר דין זה דא"ל לסכין להיעשות למוקצה באמצע השבת, אלא שחולק מטעם אחר, דסובר דגם בביה"ש היה מוקצה, וכמש"כ המ"ב בשמו, וגם בבאיור הגר"א שם שחולק על הרמ"א ואוסר הטיטול הוא מטעם זה, דבאמת הסכין של מילה מוקצה אלא שיותר משום צורך מצווה, וז"ל הגר"א, ולא שייך כאן אין מוקצה, דבאמת מוקצה הוא אלא שיותר משום צורך מצווה, וכן השיגו בט"ז ע"ש, עכ"ל.

המשך אי"ה בגליון הבא

פרשת השבוע

ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה ויתן לפניהם...

ויאכלו (ח,יח)

האם באמת אכלו המלאכים מסעודתו של אברהם אבינו?

אומר על כך **רבי משה דוד וואלי**, תלמיד רבינו הרמח"ל ב"אור עולם": דע כי נצנצה בו רוח הקודש וידע שהם מלאכים, ואיך יסעדו ליבם בלחם של בשר ודם שהוא 'חומר' ואינו 'לחם אביירים'?

אלא, שאפילו למעלה המלאכים נזונים ממדתו של אברהם אבינו - מידת החסד, ואדרבה אברהם אבינו היה עושה בקדושה ובטהרה כל כך, עד שהיה נמשך בו הלחם ממדתו ממש. וזהו הטעם שאכלו ממש ולא נראו כאוכלים, שהרי הכתוב לא יכזב באומר 'ויאכלו'. ואדרבה מעיד על האמת להודיע קדושתו של אברהם אבינו, שהרי ראוי שיאכלו המלאכים מלחמו, כי היה מושך תמיד קצת ממדותיו אפילו בעניינים השייכים לגשמיות.

ויקח חמאה וחלב וכן הבקר אשר עשה (ח,יח)

יש לדקדק בלשון הכתוב: "וכן הבקר אשר עשה".

האחרונים דנו בשאלה מה יהיה דינו של בעל חיים כשר הנוצר על ידי 'ספר היצירה', לעניין הלכות בשר וחלב ושאר ההלכות.

בספר "תורה אור" הביא רביה ממכתבו של בעל ה"חסד לאברהם" (מעין ה' זהר נא) **לרבי אברהם אזולאי** [זקנו של החיד"א], שבו כתב לבאר את כוונת הכתוב "וכן הבקר אשר עשה".

בזוהר הק' על הפסוק "ואל הבקר רץ אברהם" מובא כי בן הבקר שרצה אברהם לשחוט למלאכים ברח ממנו ואברהם רדף אחריו עד שנכנס למערת המכפלה. כאשר

ראה אברהם את המקום הקדוש הזה, התאוה להקבר שם. בוודאי שכח אברהם לגמרי מאותו בן בקר ולא היה לו בשר לתת לאורחיו, לפיכך נאלץ אברהם לברוא בן בקר ב'ספר היצירה'. וזהו מה שכתבה התורה: "וכן הבקר אשר עשה".

והנה כאשר הגיש אברהם למלאכים לאכול הוא הניח לפניו "חמאה וחלב וכן בקר אשר עשה", ואמרו חז"ל כי המלאכים לא הקפידו על איסור אכילת בשר בחלב, ומכאן מוכח כי בעל חיים הנוצר ב'ספר היצירה' נוהג בו איסור בשר בחלב!

זעקת סדום ועמורה כי רבה חטאתם כי כעבדה מאד (ח,יח)

הקשה **רבינו נסים גאון** (בהקדמתו לש"ס), וז"ל: "והאיך יתכן לעונשם על דבר שלא נתחייבו בו ולא ניתן להם? והלא יש להם להשיב, אילו נצטוונו היינו עושים ואילו הוזהרנו היינו נזהרים ומקבלים כמו שקיבלו הם?"

ותירץ: "והרי אנו פושטים את הטענות ונאמר: כי כל המצוות אשר תלויות בסברא ובאובונתא דלבא, כבר הכל מתחייבים בהם מן היום אשר ברא אדם על הארץ ועל זרעו אחריו לדורי דורים, והמצוות אשר נודעות מדרך השמועה בדברי הנביאים, לא חשק אלקינו מלחייב לקדמונים".

חלילה לך מעשות כדבר זה להמית צדיק עם רשע (ח,יח)

צריך להבין את טענתו של אברהם, והרי אמרו חז"ל (סוכה נו:): "אוי לרשע ואוי לשכנו", ואמרו (ב"ק צב:): "בהדי הוצא לקי כרבא", ומפרש רש"י: "קוץ הגדל אצל הכרוב, כשבא לעקרו פעמים שנעקר הכרוב עמו ונמצא לוקה בשבילו, כלומר שכיני רשע לוקין עמו", ואם כן מצאנו שהצדיק נענש יחד עם שכנו הרשע, ומה היתה טענתו של אברהם?

נמוך כאדמה

מתולדותיו

נולד בשנת תר"ד

מגדולי האדמו"רים בירושלים, נודע כצדיק מופלג שכל הנהגותיו והליכותיו בקדושה ובטהרה.

בשנת תרמ"ג, עם פטירתו של אביו האדמו"ר רבי אלעזר מגדל מלעלוב, נאלץ לקבל על עצמו את התפקיד, אף שלא ראה עצמו ראוי לכך.

שפלות רוח וענוה היו סימני החיבר הבולטים שלו. נפטר בשנת תרע"ח. חידושי תורתו הודפסו בספר "לקוטי דוד" (ירושלים, תשכ"ח)

אולם הם לא ויתרו. הם ידעו את רום ערכו, הכירו בכוחותיו ומעלותיו, אותן השיג בעמל וביגיעה. על כן "הכריחו" אותו לקבל את נשיאות העדה. מחוסר ברירה, התיישב רבי דוד'ל על כסאו של אביו, אולם נפשו לא השלימה עם "הגזירה". כן, הוא ראה בכך גזירה! מה עושים? מצא הרבי הטרי פתרון. הוא החל לדבר ללא הרף בגנות עצמו. מי יודע, אולי ירחם השם, והחסידים ישתכנעו כי אמנם אין הוא רואי להנהיגם.

רבי דוד בידרמן מלעלוב זצ"ל

ליהודי שנכנס וביקש להשאיר "פדיון" בכדי שהרבי יתפלל עבור אשתו הזקוקה לרפואה, סירב הרב. "קח את הכסף בחזרה", אמר, "ממילא לא אוכל לשנות מאומה. וכי דיעה יש אמצעים, והרי אלו מעות לצדקה, נעתר הרבי..."

ולא שלא היה לו במה להתגאות. אדרבה. סיפרו לו שכבר בילדותו, בפדברוז', כבר ידע ללמוד גמרא ותוספות עם מהרש"א. ידיו רב לו בכל מכמני התורה. וכאשר עלה עם אביו לארץ, החל אביו ללמוד הכל מחדש, כי אין דומה תורה שנלמדה בארץ העמים - לתורה בארץ ישראל. עבודת הבורא שלו היתה למופת, גם בימי סבל ומרוצים. אבל כל זה איננו סיבה להתגאות, אפילו לא לחוש שמץ של חשיבות עצמית. דוד נמוך כאדמה - דרש וקיים.

הוא נישא על גלי הערצה, הן בין חסידיו והן על ידי הציבור. אפילו הנכבדים הערבים היו קמים מפניהם, ומחויים קידה וברכה, בעת שהיה חולף בסמטאות העיר העתיקה. אבל כל זה לא הצליח לסדוק את חומת הענווה שבנה הרבי סביבו. הוא היה משוחח עם קבצנים, מעודד קשי יום ונדכאים. לא חס על כבודו. איך אמר פעם לאחד הקבצנים: "יודע אתה, שמך דוד וגם שמי דוד - הרי זו גזירה שווה" באנציקלופדיה לתולדות חכמי ארץ ישראל מספר הרב יעקב גליס, כי בצוואתו דרש רבי דוד כי על מצבתו לא יכתב שום תואר - רק שמו ויום פטירתו. וזה, אכן מה שנכתב בה. מזכרת לעניו ושפל רוח.

הקהילה התורנית אלעד

ברכת מזל טוב שלוחה למע"כ

הגאון רבי מתתיהו זאב שציגל שליט"א
מראשי ישיבת "תורה בתפארתה"

לרגל השמחה בהולדת הנוכח בת לחתנו הרב משה חיים שנהב שיחי

יזכו אביה ואמה לגדלו לתורה חופה ומעשים טובים וירוו הוריו וזקניו רוב נחת מכל י"ח מתוך בריאות והרריות

הקהילה התורנית אלעד

כוס תנחומים נשגר לידידינו הנכבדים

הרב **יעקב שרם** והרב **עזרא שרם** שליט"א
ומשפחת **הררי רפול** שיחי'

בפטירת **אמם ע"ה**

המקום ירפא לשברכם וינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

הקהילה התורנית אלעד

כוס תנחומים נשגר לידידינו הנכבד

הרב **שלמה טייכמן** שליט"א

בפטירת **אמו ע"ה**

המקום ירפא לשברכם וינחם אתכם בתוך שאר אבלי ציון וירושלים ולא תוסיפו לדאבה עוד

ר' שלמה היינו יושב באלעד ברחוב יונתן בן עוזיאל 3 ביום שישי ובמוצ"ש

נושאים בהלכה

המודיע נועד לעורר את לב חסידיו ולתקן את דרכיהם
ולא לפסוק חלוקה למעשה

הרה"ג רבי שמואל ברוך גנוט
מראשי ישיבת "משאת המלך"

ברכת "הטוב והמטיב" ו"שהחיינו" על לידת שלישיה

כתב השו"ע (רכג, א): "לידה אשתו זכר, מברך 'הטוב והמטיב', וגם היא צריכה לברך כן". ובמשנ"ב כ' דאפילו לא ראה בעצמו את בנו הנולד לו, רק שמע על כך כשהיה בעיר אחרת וכדו', ג' מברך ברכה זו, מפני שבלידת הבן הוטב לו דניחא ליה בזכר והוטב לעזרתו, שגם לה ניחא בלידת זכר, והביא שכתב הט"ז בשם הרשב"א שמברכים ברכה זו גם כשכבר זכה ויש לו מספר בנים, דומיא דקנה כלים חדשים, שאע"פ שיש לו כבר כלים, מ"מ מברכים על כל כלי חדש נוסף. והביא בשם הפרמ"ג שאפילו אם לא בירך תיכף בשעת השמיעה הטובה, יברך לכו"ע, כיון שהטובה נמשכת.

ובד"ן שילדה אשתו תאומים או שלישיית בנים זכרים, הרי שמיד כששומע על לידת הבן הראשון מברך "הטוב והמטיב", וכששומע על לידת השני יברך שוב, וכן כששומע על לידת הבן השלישי יברך שוב, כיון דכל שמועה - טובה היא בפני עצמה. ואמנם אם שמע על לידת השלישיה יחדיו בחדא מחתא, יברך בברכת "הטוב והמטיב" אחת על לידת כולם, וכמש"כ האחרונים בר"כ"ב שאם שמע מספר שמועות טובות בבת אחת, די לו בברכה אחת, והו"ד במשנ"ב שם סק"ב.

ובד"ן ברכה על לידת בת כ' המשנ"ב דמברך "שהחיינו" בפעם הראשונה כשרואה אותה, דמי גרע מהרואה את חברו לאחר ל' יום ושמוח בראייתו שמברך "שהחיינו" (כבסי' רכ"ה ס"א), ורבים אינם מברכים כלל "הטוב והמטיב" ו"שהחיינו" ובפרט קהילות הספרדים, עפ"ד הבן שא"ח פרשת ראה אות ח' וכף החיים ס"ק ו', ובפרט בברכת "שהחיינו" על לידת בת, שהשו"ע כלל לא הזכירו ובגמ' ליתא, והאשל אברהם (בוטשאטש) אכן תמה אמאי ליתא בש"ס ובשו"ע,

ומ"מ חז"ן מדעתיה דהמנהג היה שלא לברך על לידת בת. והגרש"א במנחת שלמה ח"ב ס' ד' הרבה לתמוה על"ד המשנ"ב, דהרי עיקר ברכת "שהחיינו" נתקנה על הראיה, ובראיה אחת עדיין כלל לא מכיר את בתו, ושפיר אפשר להחליפה באחרת ולא יידע על כך כדבעי. וברכת "שהחיינו" נתקנה על שמחת הראיה, ומשא"כ בלידת בת, שאינו שמח על עצם ראייתה אלא על עצם לידתה בשעתו"מ. וע"ע שו"ת ציץ אליעזר (חלק י"ט סימן כ') ובספר ברכת השיר והשבח (במערכת השיר והשבח ס"י ו' בארכה).

והגאון הנצי"ב ז"ל במדומי שדה (ברכות נד, א) כתב וז"ל: "והנה מדאיתא במשנה דעל כלים חדשים מברך, יש ללמוד לכאורה דמי שנוולד לו בת שמברך "שהחיינו", דלא גרע מאילו קנה עבד או שפחה לשמשו, שהרי מעשה ידיה לאביה. איברא לא ראיתי זאת בפוסקים. ואולי י"ל דבת אינה מתנה טובה לאביה כידוע באגדה", עכ"ל. ומו"ר הגר"ח קניבסקי זצ"ל כתב דנוהגים הם כפסק המשנ"ב לברך על לידת בת. וראה בשו"ת רבבות אפרים ח"א ס' ק"ט ובתשובות והנהגות ח"ב קל"ב. ועדיין ישנם רבים שאינם מברכים "שהחיינו" בלידת בת מפני הנ"ל.

ובתורת היולדת (פל"ד ד') כתב שאדם שנוולד לו תאומים, בן ובת, ובירך ברכת "הטוב והמטיב" לאחר שכבר ראה את הבת, שוב לא יברך "שהחיינו", שהרי בכלל "הטוב והמטיב" נכלל גם "שהחיינו" וכמש"כ הפוסקים, עכ"ל. וראוי לשים לדבר זה, באשר על לידת הבן מברכים בשעת השמיעה, ואילו על לידת בת מברכים בשעת ראייתה, ואם מראים להאב את ב' התינוקות יחדיו, יברך רק "הטוב והמטיב". ולכא"ל כן הוא הטוב ביותר לנהוג, שייראה את כל הנולדים לו, בנים ובנות, יחדיו, ואז יברך "הטוב והמטיב" וממילא שפיר עבד גם להני שיטות דלא מברכים "שהחיינו" על לידת הבת, וצ"ע.

בית הכנסת וקהילת "אבי עזרי"

ביהכ"נ המרכזי "זכור לאברהם"

עצרת זכרון מרכזית

לעת יום היארציט - להעלות נר תמיד, תורתו, מוסריו, הליכותיו, ומורשתו מרבותינו גדולי הדורות

של אדוננו רבן של כל ישראל, ראש ראשי הישיבות, צי"ע, חסיד ועניו, קדושתו אין לתאר, יחיד בדורו, לא הניח כמותו, המנונה הטהורה שהאירה את חשכת הגלות בכל קצווי תבל, קדוש מרחם שעלה ונתעלה במאה שנים של עמל התורה בקדושה נוראה ובדבקות בבורא ית', לא פסיק פומיה ומוחו מגירסא, גאון אדיר בכל חזרי תורה, רק באהבתה ישיגה תמיד בכל עומק עיונו, מעתיק השמועה וגודר גדר צביון עולם הישיבות והיכלי התורה, מנחיל סודות השקפת התורה בטהרתה, שקיבל מרבותיו מוסרי התורה, העמיד תלמידים לאלפים, מהם גדולי תורה ומרביצי תורה ומוסר ואהבם כבניו ממש, רומם את קרן התורה ועמליה בטהרה וחזיק עמוד התורה לדורות עולם, שר התורה האמונה והיראה, עמוד האמת והשלום, העמיד דת על תילה, בעמידתו האיתנה על שמירת מסורת ההלכה והקדושה, גודר גדר ועומד בפרץ בכל עניני היהדות, אוהב ישראל באמת, נשא משאם, מסר נפשו וזמנו לטובת כל יחיד וכל קהילה, בליבו הטהור ובמידותיו השלמות לשמו ולזכרו תאווה נפש כל ישראל, לאורו נסע ונלך עד ביאת גואל צדק

רבינו הגדול מרן רבי אלעזר מנחם מן שן זצוק"ל זי"ע

משא קודש בעניני השעה לזכרו הק'

מראש הישיבה הקדושה "תושיה" - תפוח. מגדולי ומזקני מרביצי התורה ומעתיקי השמועה

הגאון הגדול רבי **אביעזר פילץ** שליט"א

העצרת אי"ה במוצש"ק פרשת וירא תשפ"ה בשעה 21:30 בביהכ"נ המרכזי "זכור לאברהם" (הר"ן)

מפני כבוד התורה וכבוד המעמד, הציבור מתבקש לדייק.

עזרת נשים פתוחה.

הקהילה התורנית אלעד - איחוד בתי הכנסת והיכלי התורה

הודעה חשובה לציבור שוחרי תורה והלכה

בס"ד מתקיימים שיעורי הלכה בסוג' הנוגעות למעשה

ע"י מו"צ בד"צ אלעד הרה"ג רבי ברוך חיים דינר שליט"א

כל ליל שישי בשעה 22:00 בביהכ"נ גבעת שאול רשב"י 13

(כעת השיעורים בהלכות ברכות ע"ס שו"ע מסי' ר"ב)

כולל ערב הלכה - משכן משה

ניתן לקבל מס' אברכים לזמן חורף

(מלגה גבוהה)

לפרטים 0527657297

או 0504164999

זמני הלכה למעשה אופק אלעד

בעריכת הרה"ג רבי זילבר זצ"ל

נה"ח מישורי	נה"ח הנראה	סוזק"ש מג"א	סוזק"ש הגר"א	שקיעת החמה
שבת	6:03	6:11	7:57	8:42
יום א'	6:04	6:12	7:57	8:42
יום ב'	6:05	6:13	7:58	8:43
יום ג'	6:06	6:14	7:58	8:43
יום ד'	6:07	6:15	7:58	8:44
יום ה'	6:08	6:15	7:59	8:44
יום ו'	6:09	6:16	7:59	8:45
שבת	6:09	6:17	8:00	8:45

בית הכנסת "אבי עזרי"

הננו להודיע כי בין קבלת שבת למעריב יתקיים

שיעור בהלכה ומוסר

מתורתו של רבינו הגדול

מרן ה"אבי עזרי" זצוק"ל

ע"י הגאון רבי מתתיהו זאב שציגל שליט"א

מראשי ישיבת "תורה בתפארה"

קופת העיר
מתן בסתר אלעד
בנשיאות המרא דאתרא
הגרש"ז גרוסמן שליט"א

בשורה טובה לתושבי העיר

במסגרת "הלשכה המשפטית"

שעל ידי קופת העיר אלעד

תתקיים קבלת קהל ע"י

עו"ד שמואל גרוסמן

שיתן ייעוץ משפטי ללא תשלום.

לקביעת פגישה

יש להתקשר למשרדי הקופה בטלפון

03-909-0000

הודעה משמחת

לאור הביקוש הרב יתקיים אי"ה שיעור מקיף

בנושא מצות "ברית מילה"

מהות המצוה, עניינה, פרקטיקה עיקרית ומנהגים שונים

מפי המוהל הרב **מרדכי גולדברג** שליט"א

השיעור יתקיים במוצש"ק פרשת וירא

בביהכ"נ שכן "דגל התורה" בשעה 21:00

(ליצירת קשר ולהזמנת שיעורים 0556789119)

הקהילה התורנית אלעד

הננו משתתפים בצעור ובכאב על הסתלקותו של האי

גברא יקירא עובד ה' מתוך הצנוע לכת

הרה"צ רבי **יהודה יוסף לוגסי** זצ"ל

ושגור כוס תנחומים לאלמנה תחי'

ולבנו הרב **ישראל מאיר** שליט"א,

ומשפחת **מוס שיחי** ומשפחת **ארוואץ שיחי**

וכל בני המשפחה

בעל הנחמות ירפא את שברם וינחם אבלותם בנחמת ציון

וירושלים ולא יוסיפו לדאבה עוד ובהמשך דרכו תנוחמו

יושבים שבעה עד יום ראשון בבוקר ברח' התאנה 8